

Stanovanjske skupnosti v Beogradu

Do konca aprila se morajo v Beogradu končati volitve v svet nanovo organiziranih stanovanjskih skupnosti. V mestu je bilo ustanovljenih 94 skupnosti s povprečno 5600 prebivalci. Doslej je bilo 44 skupnosti, medtem ko je povprečje prebivalcev znašalo 12.000. Eden izmed temeljnih vzrokov za ustanovitev večjega števila skupnosti, na manjših teritorijih in z manjšim številom prebivalcev je izkušnja, da je na večjem teritoriju težje usvariti tesnejše vezi med posameznimi naselji in bloki. Iz tega v precejšnji meri izvira tudi druga pomanjkljivost dosedanjih stanovanjskih skupnosti, da se je vse njihovo delo večinoma reduciralo na upravno delo. Posledica takega delovanja je bila, da se hišne skupnosti niso razvijale kot družbeni, temveč kot administrativni organi tako, da so v nekaterih primerih opravljale iste posle, kakor jih opravljajo tudi stanovanjske uprave.

Pred novoustanovljenimi stanovanjskimi skupnostmi so številni aktualni problemi: primanjkuje predvsem osnovnih naprav in nujnih uslužnostnih obratov, posebno pa komunalnih objektov za neposredno vzdrževanje stanovanjskega sklada in za usluge gospodinjstvom, kar bi olajšalo položaj zaposlenih žensk, nadalje objektov za življenje in razvedrilo otrok in mladine itd. V 69 stanovanjskih skupnosti na primer ni otroških jasli, 70 jih nima vrtecov, v 78 ni servisov za usluge gospodinjstvom, a v 75 primanjkuje servisov za popravilo zgradb.

Pričakujejo, da bo v teritorialno manjših skupnostih, kakršne so bile sedaj organizirane, vsebina dela bolj orientirana v reševanje vseh splošnih vprašanj. Posebno, ker je za začetek zagotovljenih nekaj sredstev. V družbenih planih mestnih občinskih odborov je namreč določenih okrog 20 milijonov din za reševanje komunalnih in drugih vprašanj. Ena izmed prvih nalog novih svetov stanovanjskih skupnosti bo prav izdelava planov za uporabo odobrenih sredstev.

Delo skupnosti bo razen tega usmerjeno k organiziranju tečajev za praktično vzgojo hišnih upraviteljev za drobna popravila, nadalje za iskanje možnosti za zabavo otrok, mladine in državljanov. Da bi na primer ublažili pomanjkanje otroških vrtcev, bodo poskušali s posejanjem trave in nakupom igrac na večjih dvoriščih stanovanjskih zgradb ustvariti prostor, kjer bi se zbirali otroci iz več bližnjih hiš. V delovnih programih bodo določili tudi odprtje raznih servisov (za drobna hišna popravila, servise za hišno opremo itd.). Ker so sredstva majhna, računajo s tem, da bi se hišni sveti pri nakupu opreme združevali: na primer za nakup strojev za pranje perila, sesalnikov za prah, strojev za čiščenje parketov, ki bi jih uporabljalo več gospodinjstev ali zgradb. Ustanavljali bi naj tudi skupine za drobna popravila (krpanje asfalta po ulicah, popravila v hišah itd.).

Hkrati rešujejo vprašanje materialne osnove za delo skupnosti. Posebno poudarjajo potrebo po zagotovitvi stalnega dotoka sredstev v sklad skupnosti. Nekateri mislijo, da bi na primer hišni davek, ki ga plačajo lastniki zgradb, moral iti v ta sklad. S tem v zvezi lahko omenimo tudi vprašanje, da bi stanovanjska skupnost nastopila tudi kot investitor. V tem primeru bi služil kot osnova za zahtevo po

kreditu za gradnjo stanovanj amortizacijski sklad. Da bi zagotovili čim večja sredstva, računajo tudi s sodelovanjem skupnosti z zainteresiranimi gospodarskimi organizacijami. To sodelovanje bi bilo posebno pomembno pri gradnji objektov za družbeno prehrano. V istem smislu predlagajo tudi zbiranje sredstev privatnih oseb tako, da bi v novih stanovanjih zagotovili pravico do prvenstva po znesku vloge.

Ker so stroški za upravo v zgradbah v primerjavi z dohodki od najemnin previsoki (povprečje 51,2%), bi njihovo zmanjšanje prav tako prispevalo h krepitvi materialne osnove skupnosti. Praktični prispevek v tej smeri bi morali biti servisi

za finančne posle. Servisi bi prevzeli od hišnih svetov vodenje finančnih poslov. V tem primeru bi hišni sveti v okviru svojih sredstev sprejemali sklepe o popravilih, servis pa bi se pogajal in organiziral delo ter opravil dela z banko. K lažjemu in uspešnejšemu poslovanju hišnih svetov bi prispevalo, tako so prepričani, tudi organiziranje pravnih služ pri skupnostih ali občinah, ki bi idajala pravne nasvete in usluge.

V diskusijah o delu stanovanjskih skupnosti in hišnih svetov in njihovem medsebojnem razmerju poudarjajo mnenje, da mora skupnost še naprej reševati skupne probleme stanovanj v naselju oziroma v bloku, medtem ko bi hišni svet samostojno reševal probleme zgradbe tako, da bi mogla skupnost kontrolirati pravilno uporabljanje sredstev.

B.S.

SERVISI ZA POMOČ GOSPODINJSTVOM

Štirje vrtni za 260 otrok, osem zabavišč za 350 in samo ene jasli za 70 malčkov do štirih let — to je vse, kar je na razpolago zaposlenim ženskam Sarajeva v času, ko delajo. Otrok pa je mnogo več. Statistika kaže, da je v Sarajevu 16.000 zaposlenih žensk. Med njimi je mnogo mater.

Niti z drugimi uslugami ni bolje. Pri podjetju »Higijena« je servis za hišne usluge s petimi stalno zaposlenimi in s 25 občasno zaposlenimi ženskami. Opremljene s sodobnimi pripomočki obiskujejo na zahtevo kupcev hiše in delajo relativno poceni: 60 din na uro. Podjetje ima dejansko izgubo — izgubo po krije z uslugami, ki jih opravlja ustanovam in podjetjem, kjer zahteva za uro 120 dinarjev — vendar pa zaposlene ženske, ker niso navajene, ali ker so v slabih materialnih možnostih, bolj malo uporabljajo ta servis in še naprej same opravljajo vsa hišna dela.

Pri »Higijeni« imajo pralnico perila z zmogljivostjo 1000 kg suhega perila v osmih urah in nekoliko manjšo pralnico, ki jo je odprl pokrajinski odbor Rdečega križa. Če dodamo temu še štiri tople kopalnice, moderno pekarno z zmogljivostjo 40.000 kg kruha, sodobno mlekarno z bogato izbiro izdelkov, nekaj izboljšano trgovsko mrežo, smo omenili vse, kar je sedaj na razpolago sarajevskim gospodinjstvom.

Kolikor bo plan na tem področju (za letos pa ni majhen) izpolnjen, bo sarajevskim gospodinjstvom v prihodnje nekaj lažje. Med drugim gradijo ekspresno restavracijo z zmogljivostjo 9000 do 10.000 obrokov na dan. Občina Center želi, da bi postali odjemalci večine obrokov po minimalnih cenah tisti, ki ne želijo, ali pa ne morejo sami kuhati.

Ze delujoči pralnici in likalnici »Higijene« bodo pridružili še krpalnico. Organizirali bodo tudi zbirna mesta, ki bodo prevzemala in izdajala perilo. Dobra kakovost in dostopne cene bodo vplivale, da se bo število uporabnikov povečalo.

Občina Center bo te dni ustanovila servis, ki bo služil hišnim svetom. V njem bodo zaposleni instalaterji, ključavničarji, steklarji, tesarji, gradbinci in soboslikarji. Žensko društvo »Radoika Lakić« organizira skupaj s študentkami filozofske fakultete servis za varovanje otrok. Student-

ke bodo absolvirale poseben seminar, navedomeščale pa bodo matere, ki bodo šle v kino, gledališče in podobno. Cene v tem servisu bodo nizke — 50 din na uro.

Toda tudi to ni dovolj. Sarajevske ženske po pravici sprašujejo, zakaj ni več otroških ustanov in drugih servisov, ki bi bili dostopni tako po oddaljenosti kakor po ceni. Primanjkuje na primer delavnica za izdelovanje otroških oblik po meri kakor tudi servis za popravila oblik in perila. Iz pekarn in mlekarn ni mogoče dobiti izdelkov na dom. Največ pripomb pa vendarle leti na račun trgovine. Sarajevo nima, denimo, sodobno urejenih mesnic z moderno in higiensko postrežbo. Prav tako ni mogoče kupiti že prej pripravljene in stehtane zelenjave, tako da za drobne nakupe ni mogoče poslati v trgovino otrok, ker bodo praviloma kupili tisto, kar ni treba ali pa več, kakor je potrebno.

I. Bodnaruk

Aktivnost zborov volivcev v Karlovcu

Na zborih volivcev v Karlovcu so letos volivci podali doslej najrealnejše predloge. Iz več ali manj vseh področij je bilo okrog sto najrazličnejših predlogov in sugestij, ki so se vedno nanašali na določene stvari in pojave.

O vseh zahtevah in predlogih volivcev so razpravljali na seji občinskega ljudskega odbora. Razpravljanje je bilo zelo živahno, kar je razumljivo, ker je bilo število predlogov veliko. Pri razpravljanju so predlagali kompromise, posamezni odborniki pa so si pridržali pravico, da podajo predloge svojih volivcev na eni izmed prihodnjih sej.

Vsekakor je pozitivno, da je odbor takoj razpravljal o predlogih, ki so bili podani na zborih volivcev, kar hkrati potrjuje, da se zbori v življenju lokalne skupnosti čedalje bolj uveljavljajo. I.P.